

Lidia Fiejdasz-Buczek

Piotr Stanisz

ŚP.

**KS. PROF. DR HAB. HENRYK MISZTAŁ
(1936-2020)**

Z dużym smutkiem i poczuciem niepowetowanej straty, choć jednocześnie z chrześcijańską nadzieją na zmartwychwstanie, przyjęliśmy wiadomość o śmierci ks. prof. dra hab. Henryka Misztala, która nastąpiła 28 października 2020 r. Wraz z Jego odejściem wielu z nas utraciło istotny przez lata punkt odniesienia i prawdziwy wzór miłości bliźniego oraz wiary i zaufania Panu Bogu. Natomiast nauka prawa kanonicznego i prawa wyznaniowego bez wątpienia straciła jednego ze swych najwybitniejszych przedstawicieli.

Ks. Henryk Misztal urodził się w podlubelskiej Skubiszce (dziś przysiółek Motycza) dnia 10 kwietnia 1936 r. Niemal całe swe dorosłe życie związał z Lublinem, gdzie najpierw pobierał naukę w Gimnazjum i Liceum Biskupim, a następnie kształcił się w Wyższym Seminarium Duchownym, prowa-

Dr hab. LIDIA FIEJDASZ-BUCZEK, Katedra Historii, Norm Ogólnych, Prawa Sakramentów i Instytutów Życia Konsekwowanego, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; Al. Raclawickie 14, 20-950 Lublin, Polska; e-mail: lfiejda@kul.lublin.pl; <https://orcid.org/0000-0001-6252-4027>

Ks. dr hab. PIOTR STANISZ, prof. KUL, Katedra Prawa Wyznaniowego, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; Al. Raclawickie 14, 20-950 Lublin, Polska; e-mail: piotr.staniszkul@kul.pl; <https://orcid.org/0000-0002-2437-8513>

* Źródło fotografii: <https://www.kul.pl/katedra-prawa-wyznaniowego,1236.html> [dostęp: 20.06.2021].

dzącym studia w ramach Wydziału Teologicznego KUL. W 1960 r. przyjął święcenia kapłańskie i został skierowany do pracy duszpasterskiej w Tomaszowie Lubelskim. Jednak już w kolejnym roku został skierowany na studia na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL. Ukończył je w 1964 r., uzyskując magisterium i licencjat. Natomiast po kolejnych czterech latach przedstawił rozprawę pt. *Cenzura uprzednia pism i druków w Kościele Zachodnim. Studium historyczno-prawne* i uzyskał stopień naukowy doktora prawa kanonicznego (promotor: ks. prof. dr hab. Aleksy Petrani). Wkrótce potem został zatrudniony w funkcjonującym wówczas na KUL Międzywydziałowym Zakładzie Ustroju i Prawa PRL, a w 1972 r. – po likwidacji tego zakładu i związanej z tym okresowej utracie zatrudnienia – podjął pracę w nowoutworzonej Katedrze Prawa Wyznaniowego na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL. Prowadził wówczas również zajęcia na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej, gdzie wykładał różne dyscypliny prawnicze (prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, prawo rodzinne i opiekuńcze, prawo i postępowanie administracyjne oraz prawo cywilne).

W dniu 26 kwietnia 1979 r. ks. Henryk Misztal odbył kolokwium habilitacyjne, przedstawiając rozprawę pt. „*Causae historicae*” w *postępowaniu beatyfikacyjnym i kanonizacyjnym*. Dzięki temu już rok później został kierownikiem Katedry Prawa Wyznaniowego, a w 1984 r. – jako kurator – przejął również odpowiedzialność za utworzoną wówczas Katedrę Prawa Kanonizacyjnego. W 1986 r. awansował na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1992 r. został profesorem zwyczajnym. Pełnił odpowiedzialne funkcje na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL. W latach 1983-1987 był jego prodziekanem, a w latach 1987-1989 pełnił funkcję dziekana. Trzeba zaznaczyć, że Wydział, którym kierował Ksiądz Profesor Misztal dynamicznie się wówczas rozwijał, co znalazło odzwierciedlenie w dokonanej w 1989 r. zmianie nazwy na Wydział Prawa Kanonicznego i Świeckiego. Przez kolejne lata z oddaniem kierował pracami obu powierzonych sobie katedr. Stosunek pracy łączący Księdza Profesora z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II został rozwiązany ze względu na wiek w 2011 r.

W czasie swej naukowej aktywności Ksiądz Profesor prowadził badania i wykładał również poza granicami Polski. Zrealizował dwa semestralne pobyty badawcze w Katolickim Uniwersytecie Najświętszego Serca w Mediolanie. Przez kilka lat wykładał na Wydziale Teologii w Kownie. Angażował się także w prowadzoną przez KUL pomoc w kształceniu kadr dla sąsiednich

Kościółów partykularnych, prowadząc zajęcia na Wydziałach Teologii w Spiskiej Kapitulie i Welehradzie.

Charakterystycznym rysem postawy życiowej Księdza Profesora Henryka Misztala było umiejętne łączenie pracy naukowej z zaangażowaniem na rzecz macierzystej Archidiecezji, w której pełnił obowiązki notariusza w Kurii Biskupiej, sędziego w Sądzie Biskupim, wizytatora archiwów parafialnych, archiwariusza i dyrektora Archiwum Archidiecezjalnego oraz wizytatora biskupiego. Był też członkiem Kolegium Konsultorów, Rady Ekonomicznej, Rady Kapłańskiej i Archidiecezjalnej Komisji do spraw Personalnych. Konsekwentnie angażował się w pracę duszpasterską i przy różnych okazjach wygłaszał niezliczone homilie.

Wiodącym i niezwykle pasjonującym go obszarem badawczym było dla Księdza Profesora prawo kanonizacyjne. Poświęcił mu niespełna 50 lat pracy naukowej licząc od kwerendy zrealizowanej w 1971 r. m.in. w archiwum Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, archiwum Roty Rzymskiej oraz w tajnym Archiwum Watykańskim. Dzięki niej pozyskał źródła niedostępne dla przeciętnego badacza. Efektem wykonanej wówczas pracy była rozprawa habilitacyjna „*Causae historicae*” w *postępowaniu beatyfikacyjnym i kanonizacyjnym* (Lublin 1981) oraz kilka poważnych artykułów.

Impulsem do kolejnych badań nad prawem i postępowaniem kanonizacyjnym była ich reforma, dokonana przez papieża Jana Pawła II w 1983 r. Badając twórczość Księdza Profesora odnosi się nieodparte wrażenie, że poznanie przysłego Świętego miało również wpływ na ukierunkowanie Jego badań, bowiem w dorobku naszego naukowego Mistrza ważne miejsce zajmują pionierskie prace nad nową procedurą kanonizacyjną. Do najważniejszych należą: *Drogi rozwoju postępowania kanonizacyjnego* (Częstochowa 1983), *Postępowanie kanonizacyjne* (Warszawa 1985; współautor: J.R. Bar), *Biegli w postępowaniu kanonizacyjnym* (Lublin 1985), *Komentarz do Konstytucji apostolskiej „Divinus perfectionis Magister”* (Lublin 1987), *Prawo kanonizacyjne według ustawodawstwa Jana Pawła II. Instytucje kanonizacyjnego prawa materialnego. Zarys historii procedury kanonizacyjnej. Postępowanie w diecezji i Kongregacji. Wzory pism i formularzy* (Lublin-Sandomierz 1997), *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego. Zarys historii, procedura* (Lublin 2003). Ta ostatnia książka, imponująca nie tylko precyzją i szerokością rozważań, ale i rozmiarami (ss. 703), wkrótce ukazała

się również w języku czeskim (*Kanonizační právo podle zákonodárství Jana Pavla II, instituce materiálnoho kanonizačního práva, nástin dějin kanonizační procedury postup v diecézi a v kongregaci vzory písemností a formuláře*, Olomouc 2002).

Największe uznanie i światową rozpoznawalność przyniosło Księdzu Profesorowi dzieło pt. *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura* (Congregazione delle Cause dei Santi, *Sussidi per lo Studio delle Cause dei Santi*, n. 8, Libreria Editrice Vaticana 2005). W tym czasie nie było w literaturze światowej gruntowniejszego i obszerniejszego komentarza prawa kanonizacyjnego zreformowanego przez Jana Pawła II. Szczególnym walorem pracy było uwzględnienie w niej jurysprudencji Kongregacji z ostatnich lat oraz wzorów pism i formularzy. Monografia ta jest zresztą nadal polecana przez Kongregację jako ważna pomoc w prowadzeniu spraw kanonizacyjnych w fazie diecezjalnej i rzymskiej.

Wymienione wyżej komentarze i monografie Księdza Profesora, oparte na solidnej bazie źródłowej, obejmujące zagadnienia prawa materialnego i formalnego, idealnie odpowiadały na potrzeby czasu. Chociaż Jan Paweł II uprościł postępowanie kanonizacyjne, to jednak nadal pozostawało ono skomplikowane i trudne. Na początku lat 90-tych XX w., ze względu na brak specjalistów i nieznaną prawo kanonizacyjne, Kościół w Polsce prowadził jedynie kilkadziesiąt spraw kanonizacyjnych, które były na różnych etapach zaawansowania. Upowszechniając prawo kanonizacyjne, także poprzez organizowane cyklicznie sympozja naukowe i publikowane artykuły naukowe, w sposób niewątpliwy przyczynił się Ksiądz Profesor do wykształcenia licznych postulatorów, członków trybunałów i innych osób zaangażowanych w prowadzenie spraw kanonizacyjnych, a przez to także do wzrostu ich liczby i podniesienia jakości ich prowadzenia. Wiele zasługi Księdza Profesora jest w tym, że w listopadzie 2020 r. w toku było już ponad 300 spraw polskich kandydatów na ołtarze.

Podobnie rzecz miała się z reformą papieża Benedykta XVI. Ksiądz Profesor dokonał pierwszego prywatnego tłumaczenia na język polski instrukcji Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych z 17 maja 2007 r. *Sanctorum Mater – o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych* i opatrzył je komentarzem. Pierwsze wydanie tego opracowania ukazało się już w kilka miesięcy od opublikowania instrukcji w „Acta

Apostolicae Sedis” (*Sanctorum Mater. Instrukcja Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych o prowadzeniu dochodzenia diecezjalnego lub eparchialnego w sprawach kanonizacyjnych. Komentarz*, Lublin 2008). Ze względu na ogromne zainteresowanie komentarzem, już trzy lata później ukazało się jego wydanie drugie (Lublin 2011), które zostało rozszerzone m.in. o rozważania dotyczące procedury *ne pereant probationes* i *ad futuram rei memoriam*. Ostatnia Jego monografia pt. *Postępowanie kanonizacyjne w diecezji lub eparchii* (Lublin 2017; przygotowana wspólnie z L. Fiejdasz-Buczek) uwzględniała nowe akty prawne promulgowane za pontyfikatu papieża Franciszka, tj. *Normy dotyczące finansowania spraw kanonizacyjnych* (10 marca 2016 r.), *Regulamin Konsulty Medycznej* (23 września 2016 r.) oraz *motu proprio* o ofiarowaniu życia *Maiorem hac dilectionem* (11 lipca 2017 r.). Jednym z walorów tego studium, oprócz jego aktualności, było umieszczenie w części drugiej kilkunastu rozproszonych źródeł z prawa kanonizacyjnego. Niektóre z nich po raz pierwszy zostały przez Księdza Profesora przetłumaczone na język polski, stając się dostępnymi szerszemu gronu polskojęzycznych odbiorców. Kierowany życzliwością i pragnieniem niesienia pomocy Kościołowi na Ukrainie z radością przyjął inicjatywę przetłumaczenia ostatniej monografii na język ukraiński (*Sanctorum Mater. Коментар до Інструкції Конгрегації у справах Святих про проведення дієцезіального або єпархіального розслідування в канонізаційних справах*, Lviv 2019).

Drugim, nie mniej ważnym obszarem badań Księdza Profesora z zakresu prawa kanonizacyjnego, była świętość kanonizowana. W swoich publikacjach ukazywał nie tylko piękno samej świętości, ale także badał drogi, na których duchowni, zakonnicy a także ludzie świeccy tę świętość osiągają. Dziesięciomiesięczna praca poszukiwawcza w bibliotekach Mediolanu, Paryża i Polski oraz kilkuletnia praca pisarska zaowocowały książką *Doskonali w miłości, świeccy święci i błogosławieni* (Lublin 1992) oraz jej kolejnym poszerzonym wydaniem pt. *Świeccy święci i błogosławieni* (Lublin-Sandomierz 2002). Publikacja dostrzeżona w świecie nauki została przetłumaczona na język czeski *Švatí a blahoslavení laici* (Olomouc 2004). W tym nurcie badań znajdują się ponadto następujące monografie: *Anna Jenke /1921-1976/* (Lublin 1994; wspólnie z B. Lipian); *Geniusz kobiety. Aspekt etyczno-społeczny* (Sandomierz 1996 – wyd. 1 oraz Częstochowa 2005 – wyd. 2); *Mówią święci. Przesłania Jana Pawła II w polskich beatyfikacjach i kanonizacjach* (Lublin-Sandomierz 1999); *Świętość kanonizowana według papieża Jana*

Pawła II i Benedykta XVI (Lublin 2006; wspólnie z W. Barem) oraz *Święci i my. Refleksje o osobach, które zachwycają urokiem świętości* (Lublin 2015). Warto odnotować, że te publikacje są też wyrazem głębokiej duchowości Księdza Profesora i korespondują z Jego staraniem o osobiste uświęcanie się w zwykłych okolicznościach życia codziennego. Są też owocami zachwyty, który przeżył we wczesnej młodości, kiedy decydował o wyborze drogi życiowej.

W ostatnich latach Ksiądz Profesor prowadził nowe, szczegółowe badania m.in. nad: kultem prywatnym kandydatów na ołtarze, weryfikacją zjawisk mistycznych sług Bożych w procesie kanonizacyjnym, nadaniem tytułu Doktora Kościoła, kultem relikwii (w Kościele katolickim, w niekatolickich kościołach chrześcijańskich i religiach pozachrześcijańskich), walorem papieskiego aktu beatyfikacji i kanonizacji oraz zasadami procesowymi w sprawach kanonizacyjnych. Wyniki tych badań opublikował w wielu rozproszonych artykułach.

Próbując wyliczyć osiągnięcia Księdza Profesora na płaszczyźnie prawa kanonizacyjnego nie można pominąć jego szczerzej i oddanej aktywności w prowadzeniu i konsultowaniu spraw kanonizacyjnych. Jako delegat biskupi prowadził sprawy 7 polskich kandydatów na ołtarze (zakończzone beatyfikacją), a nad wieloma sprawował nadzór naukowy. Niestrudzenie, niemalże aż do śmierci, doradzał obecnym (i przyszłym) postulatorom oraz członkom trybunałów beatyfikacyjnych, w jaki sposób rozwiązać trudności pojawiające się w prowadzonych sprawach. Był przy tym niezwykle taktowny i delikatny, ale jednocześnie stanowczy i wymagający, jasno formułujący swe spostrzeżenia. Od 2009 r. Ksiądz Profesor aktywnie współpracował z referatem spraw kanonizacyjnych przy Kurii Metropolitalnej w Krakowie, służąc wykładami i konsultacjami podczas siedmiu Ogólnopolskich Kursów dla Postulatorów i ich współpracowników w sprawach kanonizacyjnych. Jeszcze w lipcu 2020 r. uczestniczył w pracach nad scenariuszem filmu o bł. ks. Zygmuncie Pisarskim, męczenniku II wojny światowej.

W latach 90. XX w. intensywnymi badaniami naukowymi objął Ksiądz Profesor również prawo wyznaniowe. Skoncentrował się najpierw na ustawodawstwie wyznaniowym z 17 maja 1989 r., poddając je analizie, której wyniki ogłosił w kilku artykułach. Wkrótce jednak podjął się zadania znacznie poważniejszego, jakim było kompleksowe opracowanie prawa wyzna-

niowego obowiązującego w Polsce w przeszłości i współcześnie. Pierwszym efektem inicjatyw badawczych z tego zakresu była monografia pt. *Polskie prawo wyznaniowe. Zagadnienia wstępne. Rys historyczny* (Lublin 1996). Dzięki umiejętnemu połączeniu analiz teoretycznych z prezentacją faktów – jak trafnie stwierdziła w recenzji B. Górowska – praca ta charakteryzowała się dużą wartością poznawczą i poważnie przyczyniła się „do postępu wiedzy o dziejach stosunków państwo-Kościół w ogóle i w Polsce współczesnej” („Państwo i Prawo” 1997, nr 1, s. 95).

Kontynuacją omówionej wyżej monografii było opracowanie obowiązującego w Polsce prawa wyznaniowego. Opracowanie to powstało pod redakcją i przy istotnym udziale autorskim Księdza Profesora (*Prawo wyznaniowe III Rzeczypospolitej*, Lublin – Sandomierz 1999). W omawianej pracy uwzględnione zostały ostatnie etapy procesu normalizacji w stosunkach między państwem a Kościołem w Polsce, za które można uznać uchwalenie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (z jej art. 25 i 53) oraz ratyfikację Konkordatu między Rzeczpospolitą Polską i Kościołem katolickim z dnia 28 lipca 1993 r., która po stronie polskiej nastąpiła wreszcie 23 lutego 1998 r. W następnych latach ukazywały się kolejne całościowe ujęcia polskiego prawa wyznaniowego, które były przygotowywane pod kierunkiem i przy poważnym udziale autorskim Księdza Profesora (*Prawo wyznaniowe*, Sandomierz – Lublin 2000 i 2003). Natomiast następnie opublikowany został podręcznik, w którego opracowaniu Ksiądz Profesor uczestniczył jako jeden z autorów (A. Mezglewski, H. Misztal, P. Stanisław, *Prawo wyznaniowe*, Warszawa 2006, 2008, 2011). Obok tego prowadził Ksiądz Profesor badania dotyczące różnych szczegółowych zagadnień prawa wyznaniowego, systematycznie publikując wyniki swych analiz. Zajmował się m.in. prawem rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami, wolnością i misją uniwersytetów katolickich, ograniczeniami wolności religijnej oraz represjami wobec Kościoła katolickiego i jego osób duchownych w okresie tzw. Polski Ludowej. Swoje ostatnie prace z zakresu prawa wyznaniowego poświęcił prześladowaniom chrześcijan we współczesnym świecie.

Również w ramach środowiska specjalistów z zakresu prawa wyznaniowego odegrał Ksiądz Profesor Misztal rolę jednoczącą. Przez lata brał udział w kolejnych, ogólnopolskich sympozjach, w trakcie których nie tylko aktywnie uczestniczył w dyskusjach, ale i walnie się przyczynił do kształtowania

atmosfery wzajemnego szacunku i ludzkiej życzliwości – pomimo różnic prezentowanych poglądów i zajmowanych stanowisk. Był jednym z inicjatorów utworzenia Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego. Szczególnie dużo zawdzięczają Mu „Studia z Prawa Wyznaniowego”, których wydawanie – przy Jego aktywnym wsparciu – zostało zainicjowane w 2000 r.

Ksiądz Profesor Henryk Miształ był członkiem wielu towarzystw naukowych. Należały do nich m.in.: Consotiatio Iuris Canonici Promovendo w Rzymie, Towarzystwo Naukowe KUL, Towarzystwo Przyjaciół KUL, Stowarzyszenie Kanonistów Polskich, Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL oraz Komisja Prawnicza Polskiej Akademii Nauk w Lublinie.

Postawę Księdza Profesora jako badacza charakteryzowała rzadko spotykana pracowitość, którą w ostatnich kilkunastu latach życia pogodnie łączył z cierpieniem i ograniczeniami wieku. Od dłuższego czasu, ze względu na ból kręgosłupa, pracował wyłącznie w pozycji stojącej. Pomimo tego sporą część swych prac przygotował do publikacji już po osiągnięciu powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego. W działalności dydaktycznej odznaczał się zaangażowaniem i pasją. Cechowała go też prawdziwa miłość i szacunek do studentów i niespotykana wręcz życzliwość. Skomplikowane treści umiał przekazywać w sposób barwny, zrozumiały, niekiedy żartobliwy. Do wykładów i innych wystąpień długo i starannie się przygotowywał. Jako jeden z pierwszych wykładowców na Wydziale Prawa KUL posługiwał się nowoczesnymi metodami nauczania, wykorzystując techniki multimedialne. Przez prowadzone przez Niego seminaria magisterskie i doktoranckie przewinęły się całe rzesze młodych ludzi. Wypromował ponad 170 magistrów i 32 doktorów.

W młodszych współpracownikach potrafił Ksiądz Profesor wzbudzić prawdziwe zaangażowanie. Miał szczególną zdolność motywowania do wysiłku. Potrafił umiejętnie pokierować naukowymi wyborami swoich współpracowników. Do błędów wynikających z niedoświadczenia odnosił się z wyrozumiałością, chociaż konsekwentnie wymagał odpowiedniej jakości i – zwłaszcza – dążenia do prawdy.

Pomimo tego, że w ostatnich latach był Ksiądz Profesor niejako „uwięziony” w schorowanym ciele i w skromnym mieszkaniu, pozostał szczęśliwym, radosnym, gorliwym i spełnionym Kapłanem. Pogodzony z wolą Bożą

zaczął odchodzić w liturgiczne wspomnienie św. Jana Pawła II, którego był wielkim Czciociele. Do tego momentu konsekwentnie i świadomie się przygotowywał poprzez gorliwą modlitwę, Eucharystię i korzystanie z innych sakramentów.

Za wybitne zasługi w pracy naukowej i dydaktycznej był Ksiądz Profesor wielokrotnie nagradzany. Otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2000) oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej (2006). Na forum kościelnym w 1996 r. obdarzono Go godnością kapelana honorowego Ojca Świętego. W 2018 r. został uhonorowany uroczystym odnowieniem doktoratu – najwyższym wyróżnieniem przyznawanym przez Uniwersytet własnym pracownikom. Zapamiętamy Go jednak nie tylko jako wytrawnego Naukowca i zaangażowanego Nauczyciela. Był przede wszystkim głębokiej wiary Kapłanem i dobrym Człowiekiem.

Msza św. żałobna pod przewodnictwem J.E. ks. bpa Józefa Wróbla została odprawiona 30 października 2020 r. w Kościele Akademickim KUL. Dnia 31 października w Motyczu w kościele parafialnym pw. Matki Bożej Anielskiej Mszę św. pogrzebową odprawił ks. abp Stanisław Budzik. Ciało Księdza Profesora zostało złożone w grobowcu kapłańskim na cmentarzu w Motyczu, w Jego Małej Ojczyźnie.

R.I.P.

Akta osobowe ks. H. Misztala, AU KUL, sygn. A-1007.

Bar, Wiesław. 2018. „Opinia w sprawie odnowienia doktoratu ks. prof. dra hab. Henryka Misztala.” W *Odnowienie doktoratu ks. prof. dr. hab. Henryka Misztala, Lublin 6 czerwca 2018 r.*, 13-20. Lublin: Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL.

Dębiński, Antoni. 2009. „Wkład księdza profesora Henryka Misztala do nauki prawa.” W *Ks. Henryk Misztal, Duc in altum. Sprawy kanonizacyjne. Wybór pism*, red. Lidia Fiejdasz, 43-60. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Fiejdasz, Lidia. 2008. „Katedra Prawa Kanonizacyjnego.” W *Księga Jubileuszowa z okazji 90-lecia Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, red. Antoni Dębiński, i in., 523-50. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Fiejdasz, Lidia. 2009. „In negotio tantae gravitatis. Sylwetka naukowa Księdza Profesora Henryka Misztala.” W *Ks. Henryk Misztal, Duc in altum. Sprawy kanonizacyjne. Wybór pism*, red. Lidia Fiejdasz, 13-35. Lublin: Wydawnictwo KUL.

- Fiejdasz-Buczek, Lidia, i Piotr Stanisz. 2021. „In memoriam Ks. prof. dr hab. Henryk Misztal 1936-2020.” *Studia Prawnicze KUL* 1 (85):5-16.
- Stanisz, Piotr. 2001. „Curriculum vitae.” W *Divina et humana. Księga jubileuszowa w 65. rocznicę urodzin Księdza Profesora Henryka Misztala*, red. Antoni Dębiński, Wiesław Bar, i Piotr Stanisz, 15-18. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.
- Stanisz, Piotr. 2018. „Laudacja z okazji uroczystości odnowienia doktoratu ks. prof. Henryka Misztala.” W *Odnowienie doktoratu ks. prof. dr. hab. Henryka Misztala, Lublin 6 czerwca 2018 r.*, 21-36. Lublin: Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL.
- Stanisz, Piotr, i Aneta Abramowicz. 2008. „Katedra Prawa Wyznaniowego.” W *Księga Jubileuszowa z okazji 90-lecia Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, red. Antoni Dębiński, Małgorzata Ganczar, Stanisław Józwiak, i in., 365-88. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Stanisz, Piotr, i Aneta Abramowicz. 2018. „Katedra Prawa Wyznaniowego.” W *100 lat nauk prawnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II*, red. Krzysztof Burczak, Emilia Czepczyńska, Marzena Dyjakowska, i in., 149-80. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Information about Author: Dr. habil. LIDIA FIEJDASZ-BUCZEK, Department of the History of Canon Law, General Norms, the Sacramental Law and the Law of Institutes of the Consecrated Life, Faculty of Law, Canon Law and Administration, the John Paul II Catholic University of Lublin; Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin, Poland; e-mail: lfiejda@kul.lublin.pl; <https://orcid.org/0000-0001-6252-4027>

Information about Author: Rev. Dr. habil. PIOTR STANISZ, University Professor, Department of Ecclesiastical Law, Faculty of Law, Canon Law and Administration, the John Paul II Catholic University of Lublin; Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin, Poland; e-mail: piotr.stanisza@kul.pl; <https://orcid.org/0000-0002-2437-8513>